

En obehaglig fundering om omskärelse

II Jag har läst Yngve Hofvanders debattartikel (Läkartidningen 5/01, sidan 474) med anledning av Socialstyrelsens PM och remissvaren därpå, och blivit åtskilligt förskräckt av artikelns skrämmande omskärelsebeskrivningar i allmänhet och dess insinuanta ton i synnerhet.

Nedvärderande tala om könsstympning

Denna nedvärderande ton exemplifieras bäst av den återkommande och negativt värdeladdade benämningen »könsstympning«.

Replik:

Saker måste kunna nämnas vid sitt rätta namn

II Att diskutera och eventuellt ifrågasätta omskärelse av pojkar är att ge sig in på minerat område. Det var samma sak för ett par decennier sedan med kvinnlig omskärelse, som nu officiellt kallas könsstympning och som är förbjuden i lag.

För egen del har jag hela tiden hävdat att omskärelse av pojkar – var den än äger rum i världen och vilka religiösa eller traditionella förtecken den än har eller ges – strider mot FNs barnkonvention. Det är ett övergrepp mot ett barn som inte tillfrågats och som inte kan försvara sig. Barnet måste ges vetorätt och ingreppet uppskjutas tills denna rätt kan manifesteras.

I detta är jag i gott sällskap med Barnombudsmannen, som i sitt remissvar på Socialdepartementets lagförslag skriver: »På sikt ser BO lagregleringen som ett första steg till att utmönstra omskärelse av pojkar utan medicinsk grund och att omskärelse som traditionell sedvänja bör förbjudas i lag i Sverige.«

Nämna saker vid dess rätta namn

Ordet kan förvisso få makt över tanken, men å andra sidan måste saker och ting kallas vid sitt rätta namn.

Daniel Schmidt anklagar mig för att använda beteckningen könsstympning som nedvärderande och negativt värdeladdad. I internationell litteratur används numera ofta begreppet »genital mutilation« om både kvinnlig och manlig omskärelse.

RFSU skriver i sitt remissvar bl a: »... omskärelsen medför att det manliga könet stympas då man skär bort förhuden. Avlägsnandet innebär att 10 % av nervändarna i penis tas bort, att huden på ollonet blir grövre, att de talgkörtlar som

Jag har visserligen inte läst vare sig PM eller remissvar men noterar att Hofvander med sin skräckexempelfyllda artikel motsätter sig barnomskärelse även under strikt kontrollerade medicinska former, där även analgesin är beaktad.

Riktat mot etniska minoriteter?

En smygande obehaglig fundering infinner sig då hos mig angående motiven (utöver den föregivna omtanken om barnen) för hans tonläge och uppenbara aversion mot rituell omskärelse. Kan hans aversion ha en bredare, men icke

utsagd, innebörd? Kan denna, om den finns hos honom, vara riktad mot just de etniska minoriteter, som praktiserar rituell omskärelse, i vårt och andra västländer? Tyvärr skulle det ej förvåna mig om så vore fallet!

Med egen förbindelse till en av dessa svenska minoriteter och egen odelat positiv 56-årig erfarenhet av detta kontroversiella tillstånd kan jag inte annat än reagera enligt ovan på Hofvanders artikel.

Daniel Schmidt

docent, överläkare, Stockholm

sitter på förhudens insida och har till uppgift att hålla ollonet smidigt försvinner. Av den anledningen tvekar RFSU inte att beskriva omskärelse av pojkar med ett ord som könsstympning.«

Daniel Schmidt använder själv termen »rituell omskärelse«. Om detta skriver Diskrimineringsombudsmannen (DO) i sitt remissvar: »Begreppet rituell omskärelse ... har en nedvärderande klang och bör i vart fall ej användas om en handling på religiös grund.«

Så var går gränsen för eufemiserande och acceptabel terminologi?

Diskrimineringsombudsmannen

DO uttalar sig för övrigt även om kvalitetskraven på rituell omskärelse: »... [de] bör vara likvärdiga med dem som i dag ställs på en (judisk) Mohel. Ett högre ställt krav riskerar att medföra en alltför inskränkande effekt på religionsfriheten för judar och muslimer.«

Lagförslaget avser ju att skärpa kraven, öka tillsynen och insynen och bl a kräva anestesi. Enligt min mening är DOs uttalande ytterligare ett exempel på att barnet kommer i skymundan. Man är inte beredd att »se till barnets bästa« (ett honnörsord som remissvaren överflödar av); det är de vuxnas krav och behov som kommer i första hand.

Att kalla detta »... föregiven omtanke om barnen« är verkligen att på ett olustigt sätt ifrågasätta mina motiv och mitt engagemang i denna fråga.

Vill man inte veta?

Slutligen, Daniel Schmidt, min sorgsna erfarenhet efter att ha grävt mig in i det här ytterst kontroversiella ämnesområdet är att okunnigheten om vad ingreppet egentligen handlar om är mycket stor.

Ibland har jag gripits av misstanken att man inte ens vill ta det till sig, man viftar bort det och talar raljerande om »den lilla skinnbiten« som man gott kan vara av med och som det bara tar några sekunder att kapa av. Och tröskelvärdet för misstänkliggöranden och invektiv är märkligt lågt.

Företeelsen har förts ut i ljuset

Om något, så har »skrämmande omskärelsebeskrivningar« och »skräckexempelfyllda artiklar« (dvs exempel från verkligheten) förhoppningsvis haft det goda med sig att företeelsen bringats ut i ljuset där den inte varit förut.

Det är nyttigt att se hur barn kan ha det i världen. Och kasuistik har sitt värde i en bransch som inte får tyngas av vare sig morbiditet eller mortalitet!

Yngve Hofvander

professor, Uppsala